

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра терапії, реабілітації і морфології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА ТА ОСНОВИ ІНКЛЮЗІЇ У ФІЗИЧНІЙ
ТЕРАПІЇ**

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»
Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії
Викладач	Петрик Ольга Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380982255898
E-mail викладача	olha.zastavna@pnu.edu.ua
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредита ECTS, 90 год
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn-pnu.edu.ua
Консультація, відпрацювання н/б та негативних оцінок	Середа 13.30-16.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає чільне місце і важливу роль у підготовці фахівців в галузі охорона здоров'я спеціальності Терапія та реабілітація, забезпечуючи формування як загальних, так і фахових компетентностей у майбутніх бакалаврів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у студентів уявлень про основні методи, засоби та сучасні технології фізичної терапії; формування знань, навичок і вмінь, розвиток здібностей, що дають змогу професійно працювати з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями життєдіяльності; професійно вирішувати найскладніші проблеми освіти дітей і дорослих. Використовувати отримані знання та навички для раціональної побудови процесу реабілітації, для встановлення оптимальних термінів відновлення. Діагностика і прогнозування є результатом обстеження і оцінки, на основі знань з формування фізичної терапії та використання інструменти оцінювання для подальшого складання програми реабілітації після бойових пораненнях.</p> <p>Цілі курсу дисципліни «Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії» Надати теоретичні знання про корекційну педагогіку та інклюзію:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сформувати у студентів розуміння принципів корекційної педагогіки та інклюзивної освіти. • Ознайомити з правовими і нормативними документами, що регулюють інклюзію в освіті та реабілітації. <p>2. Розвинути вміння працювати з пацієнтами з особливими потребами:</p>	

- Визначати індивідуальні потреби пацієнтів та адаптувати фізичні вправи до їх можливостей.
 - Використовувати ефективні методики фізичної терапії для роботи з різними видами порушень.
3. Формувати навички створення інклюзивного середовища:
- Навчити студентів адаптувати реабілітаційні програми відповідно до принципів інклюзії.
 - Розробляти стратегії міждисциплінарної взаємодії з іншими спеціалістами для підтримки пацієнтів.
4. Сприяти розвитку професійних та етичних компетенцій:
- Формувати навички толерантного ставлення та етичної взаємодії з особами, які мають порушення здоров'я чи інвалідність.
 - Забезпечити усвідомлення ролі фізичної терапії у покращенні якості життя таких пацієнтів.
5. Інтегрувати сучасні методики та технології у фізичну терапію:
- Навчити застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та інноваційні інструменти для роботи з пацієнтами з особливими потребами.
 - Використовувати спеціальні засоби корекційного впливу в умовах інклюзивної практики. В результаті вивчення дисципліни студент повинен:
- Знати:
1. Теоретичні основи дисципліни:
 - Основні поняття, принципи та завдання корекційної педагогіки.
 - Концепцію інклюзивної освіти та її адаптацію в реабілітаційній діяльності.
 - Психофізіологічні особливості розвитку осіб із порушеннями здоров'я.
 - Законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує роботу з людьми з особливими потребами (міжнародні стандарти, національні документи).
 2. Методи і технології фізичної терапії у корекційній педагогіці:
 - Сучасні методики реабілітації для осіб із різними формами порушень (рухові, сенсорні, когнітивні).
 - Прийоми адаптації фізичних вправ та терапевтичних програм відповідно до потреб пацієнтів.
 - Інноваційні засоби та технології, які застосовуються для інклюзивної фізичної терапії (наприклад, тренажери, ІКТ).
 3. Аспекти інклюзивного підходу:
 - Основні принципи організації інклюзивного середовища у фізичній терапії.
 - Психологічні аспекти взаємодії з пацієнтами, які мають особливі потреби.
 - Методи індивідуалізації роботи з пацієнтами, з урахуванням їхніх фізичних та емоційних особливостей.
 4. Міждисциплінарну взаємодію:
 - Ролі й обов'язки членів міждисциплінарної команди у процесі реабілітації.

Механізми співпраці з педагогами, лікарями, психологами, соціальними працівниками.

5. Етичні та правові аспекти:

Етичні принципи роботи з особами з інвалідністю.

Соціальні та культурні аспекти інклюзії в суспільстві.

Вміти:

1. Оцінювати стан пацієнта та його потреби

Здійснювати оцінку психофізичного стану пацієнтів з особливими потребами.

Визначати індивідуальні потреби пацієнтів з урахуванням типу порушень (сенсорних, когнітивних, фізичних тощо).

Аналізувати медичні й реабілітаційні дані для складання корекційних програм.

2. Розробляти та реалізовувати реабілітаційні програми

Створювати індивідуальні програми фізичної терапії з урахуванням принципів корекційної педагогіки та інклюзії.

Адаптувати фізичні вправи до можливостей та обмежень пацієнта.

Використовувати сучасні методики фізичної терапії для корекції порушень рухового апарату, нервової системи та сенсорних функцій.

3. Застосовувати інклюзивні підходи у фізичній терапії

Організовувати інклюзивне середовище, спрямоване на фізичну реабілітацію пацієнтів із різними порушеннями.

Забезпечувати ефективну взаємодію з пацієнтами, враховуючи їхні індивідуальні психологічні та соціальні особливості.

Працювати з групами пацієнтів, застосовуючи методики групової інклюзивної терапії.

4. Використовувати інноваційні технології та засоби

Застосовувати сучасні технічні засоби, тренажери, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у роботі з пацієнтами.

Використовувати спеціальні допоміжні пристрої (ортези, протези, інтерактивні системи) для покращення фізичного стану пацієнтів.

5. Забезпечувати міждисциплінарну співпрацю

Взаємодіяти з педагогами, психологами, медичними працівниками та соціальними службами для комплексного вирішення реабілітаційних завдань.

Координувати діяльність міждисциплінарної команди для досягнення ефективних результатів реабілітації.

6. Дотримуватися етичних та правових норм

Застосовувати етичні принципи при роботі з особами з особливими потребами та їхніми сім'ями.

Дотримуватися правових стандартів і норм, які регулюють інклюзію у сфері фізичної терапії.

<p>7. Розвивати соціальні навички пацієнтів Здійснювати підтримку у формуванні навичок самообслуговування та соціальної інтеграції пацієнтів. Сприяти розвитку позитивного ставлення до власних можливостей у пацієнтів.</p>			
<p>4. Програмні компетентності та результати навчання</p>			
<p>Загальні компетентності:</p>			
ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.			
ЗК3. Навички міжособистісної взаємодії.			
ЗК11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.			
ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.			
<p>Фахові компетентності спеціальності (СК):</p>			
СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.			
СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.			
<p>Програмні результати навчання(ПРН):</p>			
ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.			
ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).			
ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.			
ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.			
ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.			
ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати свої знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.			
<p>5. Організація навчання курсу</p>			
Обсяг курсу 348 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		36 год	
Семінарські заняття/практичні, лабораторні		72 год	
Самостійна робота		240 год	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
5	Терапія та реабілітація	III	Вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість год.	
		практичні	Практичні заняття

Тема 1. Корекційна педагогіка. Науково-теоретичні основи корекційної педагогіки	2	4	16
Тема 2. Науково-теоретичні основи корекційної педагогіки	2	6	14
Тема 3. Спеціальна педагогіка, її об'єкт, предмет і завдання. Основні категорії спеціальної педагогіки	2	6	16
Тема 4. Ерготерапія та фізична терапія у дітей з депривацією слуху	2	4	14
Тема 5. Психологічні особливості розвивально-корекційної роботи з розумово відсталими дітьми Засобами фізичної терапії, ерготерапії	2	6	16
Тема 6. Особливості застосування фізичної терапії, ерготерапії для дітей з комбінованими порушеннями	2	4	14
Тема 7. Особливості дослідження нервової системи у дітей	2	6	10
Тема 8. Вікові норми розвитку дитини	2	4	20
Тема 9. Діти з порушенням опорно-рухового апарату	2	4	16
Тема 10. Діти з аутичними формами поведінки	2	4	14
Тема 11. Інклюзія у фізичній терапії: концепція, нормативно-правова база та сучасні підходи.	2	4	16
Тема 12. Психофізіологічні особливості осіб із порушеннями: руховий, сенсорний та когнітивний аспекти.	2	4	14
Тема 13. Методи та технології корекційної педагогіки у фізичній терапії.	4	4	16
Тема 14. Організація інклюзивного середовища: роль міждисциплінарної команди.	2	4	14
Тема 15. Етичні аспекти та професійна відповідальність у роботі з людьми з особливими потребами.	2	4	10
Тема 16. Адаптація фізичних вправ для пацієнтів з особливими потребами: підходи та методики.	4	4	20
ЗАГАЛОМ	36	72	240

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені

	<p><u>Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</u></p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання лабораторних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час іспиту. Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів).</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" data-bbox="375 763 1477 1514"> <thead> <tr> <th data-bbox="375 763 563 1066">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th data-bbox="563 763 746 1066">Оцінка ECTS</th> <th data-bbox="746 763 1477 824">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td data-bbox="746 824 1477 1066">для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="375 1066 563 1151">90 – 100</td> <td data-bbox="563 1066 746 1151">A</td> <td data-bbox="746 1066 1477 1151">відмінно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1151 563 1193">80 – 89</td> <td data-bbox="563 1151 746 1193">B</td> <td data-bbox="746 1151 1477 1236" rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1193 563 1236">70 – 79</td> <td data-bbox="563 1193 746 1236">C</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1236 563 1279">60 – 69</td> <td data-bbox="563 1236 746 1279">D</td> <td data-bbox="746 1236 1477 1321" rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1279 563 1321">50 – 59</td> <td data-bbox="563 1279 746 1321">E</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1321 563 1420">26 – 49</td> <td data-bbox="563 1321 746 1420">FX</td> <td data-bbox="746 1321 1477 1420">незадовільно з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="375 1420 563 1514">0-25</td> <td data-bbox="563 1420 746 1514">F</td> <td data-bbox="746 1420 1477 1514">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	90 – 100	A	відмінно	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																								
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики																								
90 – 100	A	відмінно																								
80 – 89	B	добре																								
70 – 79	C																									
60 – 69	D	задовільно																								
50 – 59	E																									
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання																								
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																								
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, на занятті та проектних робіт.</p> <p>Терміни написання: денна форма – на парі</p>																									
Лабораторні заняття	50 балів																									
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 50 балів впродовж лабораторних занять (письмові роботи, усні відповіді)																									

Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі: очний
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf .
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf . Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf

Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf .
--------------------	---

8. Рекомендована література

1. Основна література:

1. Шевченко, І. В. Корекційна педагогіка: теорія та практика. — Київ: Літера ЛТД, 2018.

Огляд основних принципів і методів корекційної педагогіки, зокрема в контексті фізичної терапії.

2. Шевчук, М. В. Інклюзія у навчанні та реабілітації. — Харків: Прапор, 2019.
Теоретичні основи інклюзивної педагогіки та її застосування у медико-соціальній реабілітації.

3. Кисельова, Н. П. Корекційна педагогіка та соціальна інтеграція осіб з інвалідністю. — Київ: Видавництво “Академія”, 2020.

Теоретичні аспекти корекційної педагогіки та методи її застосування у фізичній терапії.

4. O’Sullivan, S. B., Schmitz, T. J., & Fulk, G. D. Physical Rehabilitation. — 7th ed. — F.A. Davis Company, 2019.

Основи фізичної реабілітації, включаючи інклюзивні підходи для пацієнтів з обмеженими можливостями.

2. Додаткова література:

5. Lundy-Ekman, L. Neuroscience: Fundamentals for Rehabilitation. — 5th ed. — Elsevier, 2018.

Нейрореабілітаційні аспекти та корекційні підходи у роботі з пацієнтами з порушеннями.

6. Dobkin, B. H. Rehabilitation After Traumatic Brain Injury. — Nature Reviews Neurology, 2020.

Методи реабілітації та фізичної терапії для пацієнтів після травм головного мозку.

7. Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. Positive Psychology: An Introduction. — American Psychologist, 2000.

Основи позитивної психології, які можуть бути корисними при розробці програм фізичної терапії для осіб з інвалідністю.

3. Практичні керівництва та протоколи:

8. WHO. Guidelines on Rehabilitation in Health Systems. — World Health Organization, 2017.

Керівництво з реабілітації осіб з інвалідністю, включаючи фізичну терапію.

9. NICE. Rehabilitation After Traumatic Injury: Guidelines. — National Institute for Health and Care Excellence, 2020.

Протоколи з реабілітації після травм, зокрема в контексті інклюзивної фізичної терапії.

4. Українські джерела:

10. Литовченко, І. Г., Колобов, Л. І. Фізична терапія та реабілітація: методичний посібник. — Київ: Медична академія, 2020.
Методичний посібник для вивчення основ фізичної терапії та реабілітації, зокрема для осіб з особливими потребами.

Розробник:

Кандидат наук фіз.вих. та спорту, доцент
кафедри терапії, реабілітації
та морфології

Ольга ПЕТРИК